

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 187/25
31.1.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ у већу састављеном од судија Јелене Стевановић, председника већа, Радмиле Радић и Иване Марковић Радојевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Витомир Драгић, адвокат из Београда, ул. Љермонтова број 19, против туженог Компанија “Дунав осигурање” а.д.о. Београд, ГФО Сомбор, Сомбор, ул. Аврама Мразовића борј 1-а, ради накнаде штете, вредност предмета спора 5.011.998,31 динара, одлучујући о жалби тужиоца изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду П 1820/23 од 17.09.2024. године, у седници одржаној дана 31.01.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, жалба тужиоца и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Вишег суда у Београду П 1820/23 од 17.09.2024. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Побијаном пресудом, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени да му на име накнаде штете због изгубљене зараде плати укупан износ од 5.011.998,31 динара са законском затезном каматом почев од 02.08.2021. године до исплате, као неоснован. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженом на име трошкова парничног поступка исплати износ од 36.930,00 динара.

Против наведене пресуде тужилац је благовремено изјавио жалбу из свих законом прописаних разлога, побијајући је у целости. Трошкове другостепеног поступка је тражио и определио.

Испитујући правилност пресуде у смислу члана 386 Закона о парничном поступку - ЗПП (“Службени гласник РС”, број 72/11, 55/14, 87/18, 18/20 и 10/23 др. закон), Апелациони суд је оценио да жалба тужиоца није основана.

У првостепеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 ЗПП, на које овај суд, као другостепени, пази по службеној дужности. Приликом доношења првостепене пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 ЗПП, на коју се жалбом неосновано указује, јер је у њој дато довољно јасних и непротивречних разлога о одлучним чињеницама које су определиле првостепени суд за доношење одлуке, те се иста може испитати.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је дана 13.04.2013. године у саобраћајној незгоди која се догодила у ..., задобио изузетно тешке телесне повреде. У незгоди је учествовао у својству сувозача на мотору марке “Кавасаки”, регистарских ознака..., којим је управљао ББ, а који је био осигуран од аутоодговорности код туженог полисом број ... У поступку који се водио против истог туженог у предмету Првог основног суда у Београду остварио је накнаду нематеријалне штете за умањење животне активности, физичких болова, страха и наружености. Тужилац је након незгоде био у коми 6 недеља и за које време је смршао 48 килограма, сада му је лева рука слабо покретна, у десној нози има шипку и осећа тегобе и болове приликом сваке промене времена, у левом скочном зглобу такође осећа тегобе и отежана му је покретљивост. Имао је и два епи напада којих се не сећа тачно, а због лекова које је дуго пио опала му је коса. Пре овог догађаја био је студент, бавио се спортом, што више не може. Високу школу пословних струковних студија “Чачак” је уписао 2012. године, а како се незгода десила у априлу следеће године, то је студирање наставио тек после две године и завршио 2017. године. Радио је током 2010. године као обезбеђење у “...” у фирми “...”, што је трајало 2 месеца, а након што је завршио факултет, покушао је да се запосли, али је сваки пут након разговора за посао, када би рекао да има проблема са руком послодавци би му рекли да ће се јавити, а након тога му се више нису јављали. Конкурисао је у Предузећу “...” које послује у ..., где он живи, на месту менаџера, као и за радно место чувара у месној заједници, а након тога нигде више није конкурисао. Физичке послове не може да обавља и има потребе за медицинским третманима. На основу налаза и мишљења судског вештака специјалисте медицине рада Николе Торбице од 02.10.2019. године, утврђено је да код тужиоца и поред вишеструких оперативних захвата и дуготрајне рехабилитације постоје заостале трајне последице повређивања у виду одузетости леве руке, деформитета врата, лаког ограничења покрета у десном куку и левом скочном зглобу и честих болова. Стога тужилац трпи трајно умањење животне активности и радне способности. У свакодневном животу тужилац трпи немогућност обављања активности које захтевају ангажовање обе руке или леве руке. Има смањену толеранцију на дуже стајање и ходање, као и заузимање природних положаја (чучањ, клечање итд.), а услед последица повређивања код тужиоца је општа радна способност умањена за 65%, док је професионална радна способност умањена за 30%. Са преосталом радном способношћу, сем послова из своје струке, тужилац може да обавља и друге административне послове. Тужилац се школовао у правцу занимања у којем његово телесно оштећење неће битније утицати на радни капацитет. Очуване су функције вида и слуха, способност говора и интелектуалне функције, те не постоје препреке да он усвоји нова знања, вештине и даље напредује. Његове трајно повећане потребе се односе на повремене физикалне третмане чија је сврха умањење болова и отицање, као и превенција и прогресија контрактура зглобова. На основу налаза и мишљења судског вештака за економско-финансијску област Божидара Ждраљевића од 30.08.2021. године

у четири варијанте је утврђена висина изгубљене зараде тужиоца у периоду од 10.04.2018. године до дана вештачења, као и будућа изгубљена зарада – рента, почев од месеца који следи након месеца у коме је извршено вештачење, па убудуће. На основу допунског налаза и мишљења судског вештака од 24.03.2023. године утврђено је да капитализована рента на дан 01.08.2021. године износи 5.011.998,31 динара, обрачуната према очекиваном трајању живота мушкарца и то до напуњених 69,96 година.

Све важне чињенице за доношење одлуке о основаности тужбеног захтева, првостепени суд је потпуно и поуздано утврдио изведеним доказима, које је правилно оценио применом члана 8 ЗПП и оне се жалбеним наводима не доводе у сумњу.

Применом одредбе члана 188 Закона о облигационим односима - ЗОО на утврђено чињенично стање првостепени суд је оценио да тужбени захтев тужиоца није основан, имајући у виду да је месечно плаћање ренте правилно, те да тек у изузетним случајевима, односно из озбиљних узрока, поверилац може захтевати уместо ренте једну укупну своту новца (капитализовану ренту), а то је ситуација коју закон предвиђа када дужник (тужени) не пружи обезбеђење за исплату ренте, остављајући могућност да се исплата ренте у једном износу може тражити из озбиљних узрока и у другим случајевима, а који су дати суду на оцену. Тиме се штити природа капитализоване ренте, јер законодавац прописујући услове за капитализовану ренту штити функцију тако добијене ренте од тога да она буде за кратко време непромишљено и нерационално потрошена. Капитализирање ренте је претварање ренте у јединствену суму накнаде, при чему се овако добијени вид будућих недоспелих obroка умањује за износ међукамата.

Првостепени суд је применом правила о терету доказивања из члана 231 ЗПП утврдио да не постоје никакве посебне околности, односно озбиљни разлози за досуђивање новчане ренте у виду једнократне накнаде, јер нема индиција да дужник, овде тужени, као правно лице може престати да постоји и тиме проузроковати евентуалну немогућност наплате новчане ренте у месечном износу за убудуће, нити је тужилац доказао нарочито изузетне његове потребе, било здравствене или економске природе, нити да постоји нека изузетна ситуација због које би било потребно и правилно утврдити ренту у капитализованом износу. Такође, основа за остиваривање права на накнаду материјалне штете у облику ренте постоји само ако се утврди да је оштећени услед претрпљених повреда и нарушења здравља не може да оствари зараду коју би остварио да је здрав и да му није смањена радна способност, а не с обзиром на утврђени степен смањене радне способности, већ само уколико оштећени докаже да постоји умањење његове имовине, због неспособности за рад – да због повређивања остварује мању зараду у односу на ону зараду коју би остварио да је потпуно радно способан, односно да повреде није било. Из налаза и мишљења судског вештака Медицине рада произилази да тужилац сем послова из своје струке за које се школовао може да обавља и друге административне послове, а да његово телесно оштећење у будућности неће битије утицати на његов радни капацитет. Иако је чињеница да је након завршеног школовања конкурисао на два радна места на која није примљен, наведено не мора да буде последица претрпљених повреда, већ се може радити о субјективним и објективним околностима који нису узрочно везани за штетни догађај за који је одговоран тужени.

Првостепени суд је ценио и истакнути приговор застарелости, те је нашао да је исти неоснован. Основ спора у конкретном случају је накнада материјалне штете – ренте, као последица задобијених повреда, па се почетак рока застарелости везује за тренутак сазнања за штету и њен обим. При чињеници да је тужилац био оштећени који у време телесне повреде још увек није почео да привређује, био је студент и незапослен, право на накнаду штете за губитак умањење дохотка у будућности услед губитка или смањења радне способности проузроковане телесним повредима је могао по правилу остварити тек у време када би према посебним и другим околностима случаја почео стицати доходак. Ток застаре не почиње тећи пре него што је наступило то време. Стога, рок застарелости за потраживање накнаде материјалне штете у виду изгубљене зараде и ренте није ни почео тећи пре престанка школовања у 2017. години, тачније 10.07.2017. године.

На правилно утврђено чињенично стање првостепени суд је правилно применио материјално право и за своју одлуку дао јасне и довољне разлоге, које, као правилне, прихвата и овај суд, као другостепени, па пресуду детаљно не образлаже на основу овлашћења из члана 396 став 2 ЗПП.

Одредбом члана 188 Закона о облигационим односима – ЗОО (Сл. лист СФРЈ", бр. 29/78, 39/85, 45/89 - одлука УСЈ и 57/89, "Сл. лист СРЈ", бр. 31/93, "Сл. лист СЦГ", бр. 1/2003 - Уставна повеља и "Сл. гласник РС", бр. 18/2020) прописано је да у случају смрти, телесне повреде или оштећења здравља, накнада се одређује по правилу, у облику новчане ренте, доживотно или за одређено време (став 1); новчана рента досуђена на име накнаде штете плаћа се месечно унапред, ако суд не одреди шта друго (став 2); поверилац има право да захтева потребно обезбеђење за исплату ренте, осим ако то према околностима случаја не би било оправдано (став 3); ако дужник не пружи обезбеђење које суд одреди поверилац има право да захтева да му се уместо ренте исплати једна укупна свота чија се висина одређује према висини ренте и вероватном трајању повериочевог живота, одбитак одговарајућих зарада (став 4); из озбиљних узрока поверилац може и у другим случајевима захтевати, одмах или доцније, да му се уместо ренте исплати једна укупна свота (став 5).

Неосновани су жалбени наводи тужиоца, да је захтев за исплату једне укупне новчане своте логичан, са становишта потреба тужиоца, јер би на тај начин могао да реши неке своје егзистенцијалне животне потребе (стамбене, породичне и друге), с обзиром да би располагао једном већом новачном сумом. Наиме, тужилац се на ове околности позива тек у жалби, иако те околности није наводио у току првостепеног поступка, већ се на рочишту 28.10.2010. године на изричито питање суда који су разлози за тражење капитализиране ренте пуномоћник тужиоца изјаснио да је то једноставнији начин исплате и да осигуравајућа друштва прихватају да се исплата врши у једнократном износу, те се на ту околност стамбених, породичних и других прилика сада са успехом не може позивати у жалбеном поступку, јер је са тим преклудиран. Изнети разлози за досуђивање капитализоване ренте уз жалбе нису прихватљиви са становишта одредбе члана 188 став 5 ЗОО, јер породичне и стамбене прилике тужиоца у првостепеном поступку нису посебно испитиване. Такође тужилац није захтевао, нити је тражио потребно обезбеђење за исплату ренте, да би му се уместо месечне ренте исплатила једна укупна свота – капитализирана рента.

Неосновани су жалбени наводи тужиоца да је нејасно образложење првостепене пресуде у погледу оцене вештачења у првом реду економско-финансијског вештачења, тј. да ли их првостепени суд прихвата у целости или не прихвата, с обзиром да је одбио тужбени захтев. Наиме, првостепени суд је у свом образложењу навео да је у целости прихватио налазе и мишљења судских вештака, као и допунско вештачење судског вештака за економско-финансијску област, налазећи да су они у целости одговорили задатку вештачења, да су јасни и објективни и стручно утемељени, на које парничне странке након изјашњавања нису имале даље примедбе. С тим у вези, имајући у виду да првостепени суд сматра да тужиоцу не припада капитализована рента, јер нису испуњени услови из члана 180 став 5 тачка ЗОО, у том смислу нису ни од одлучујућег значаја чињенице које су утврђене економско-финансијским вештачењем.

Апелациони суд је ценио и остале жалбене наводе, али их посебно не образлаже, јер налази да нису од утицаја на доношење другачије одлуке, на основу овлашћења из члана 396 став 1 ЗПП.

Потврђена је одлука о трошковима поступка из става другог изреке, јер је донета правилном применом одредби чланова 150, 153, 154 и 163 ЗПП-а.

Са изложеног, одлучено је као у ставу првом изреке на основу члана 390 и 401 тачка 2 ЗПП. Како тужилац није успео у другостепеном поступку, на основу члана 165 у вези члана 153 и 154 ЗПП одлучено је као у ставу другом изреке.

**Председник већа-судија
Јелена Стевановић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић